

**УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ**

Формування інформаційного суспільства, докорінні зміни в соціально-економічному розвитку держави, інтеграція національної освіти в європейський освітній простір потребують підготовки педагога нової генерації. Серед багатьох проблем сьогодення вирізняється одна з найактуальніших – статус учителя, його професіоналізм, бажання по-новому працювати, постійно навчатися, прагнути до самовдосконалення, готовність до інновацій та впровадження новітніх технологій. У зв'язку з цим актуальною залишається потреба в забезпеченні закладу загальної середньої освіти добре підготовленими, професійно компетентними кадрами, які мають високий рівень культури в цілому і професійно-педагогічної культури зокрема.

Дослідження, присвячені професійній підготовці вчителя і формуванню його педагогічної культури, представлені працями О. Бондаревської, С. Єлканова, І. Ісаєва, В. Кан-Калика, В. Максимова, А. Колесової, Є. Шиянова та ін.; теоретико-методологічним засадам формування професійно-педагогічної культури – працями В. Гриньової, М. Євтуха, І. Зязюна, Н. Кузьміної, О. Савченко та ін. Уведення в науковий обіг поняття «професійно-педагогічна культура вчителя» характерне для останніх років, окремі його аспекти аналізували В. Барабанщikov, І. Пальшкова, В. Сластьонін, О. Ходусов та ін.

Багатогранність і складність завдань формування нової людини в умовах відродження національної системи освіти роблять проблеми професійно-педагогічної культури особистості особливо актуальними. Виділення педагогічної культури як однієї з найважливіших складових культури суспільства зумовлене специфікою педагогічної діяльності вчителя, спрямованої на формування особистості, здатної у майбутньому відтворювати та збагачувати культуру суспільства [1].

У навчально-виховному процесі початкової школи головним засобом передачі культури, духовних цінностей є неповторна індивідуальність учителя як носія культури і суб'єкта міжособистісних відносин з унікальною особистістю учня, котра постійно змінюється та збагачується. Через культуру вчителя віддзеркалюються його професійні цілі, мотиви, знання, уміння, якості, здібності, відношення [2]. Тобто професійно-педагогічна культура є феноменом вияву вчителем власного «Я» у педагогічній діяльності через єдність його цілей, мотивів, знань, умінь, якостей, здібностей, відношень, об'єднаних у певну систему педагогічних цінностей.

Професійно-педагогічна культура – це складний динамічний процес поступового формування професійних знань, професійних умінь і професійно

значущих якостей особистості. Відтак, формування означеного феномену у майбутніх педагогів є складним, динамічним і багатограним процесом.

Результати дослідження дали змогу виділити *умови* формування професійно-педагогічної культури майбутніх учителів початкових класів в умовах фахової підготовки [3]:

- цілісність, безперервність і системність процесу розвитку професійно-педагогічної культури;

- побудова змісту освітнього процесу відповідно до завдань та основних компонентів професійно-педагогічної культури;

- формування позитивної мотивації до освітнього процесу, педагогічної діяльності, професійно-педагогічної культури на основі максимальної інтенсифікації учіння студентів;

- залучення їх до діяльності, яка моделює майбутню професійну діяльність;

- створення сприятливого емоційно-психологічного мікроклімату на заняттях, а також урахування емоційного самопочуття кожного студента;

- реалізація вимог: провідної ролі соціокультурного контексту, гуманізації, індивідуалізації, активності, спільної діяльності студентів і викладачів, варіативності видів навчальної діяльності на заняттях;

- самовдосконалення, самоосвітня діяльність, саморозвиток, здійснення безперервного навчання;

- рефлексивне осмислення майбутніми педагогами власної діяльності.

Отже, у підготовці майбутніх учителів початкових класів формування професійно-педагогічної культури посідає особливе місце, позаяк педагог набуває свого справжнього сенсу лише тоді, коли він невіддільний від поняття «культура». Тільки в культурному середовищі можуть сформуватися фахівці, здатні вільно й широко мислити, створювати інтелектуальні цінності, яких завжди потребує суспільство взагалі і школа зокрема.

Література

1. Аболіна Т. Г. Прикладна етика: навчальний посібник для студ. вузів / Т. Г. Аболіна, В. Г. Нападиста, О. Д. Рихліцька та ін.; наук. ред.: І. Панченко. – К.: Центр учбової літ., 2012. – 391 с.

2. Орлов В. Ф. Професійне становлення вчителя як предмет педагогічних досліджень / Орлов В.Ф. // Педагогіка і психологія. – 2005. – № 1 (46). – С. 42-51.

3. Пальшкова І. О. Визначення структури, критеріїв та показників професійно-педагогічної культури майбутніх вчителів початкової школи в умовах навчання в педагогічному ВНЗ / І. О. Пальшкова // Молодь і ринок : Зб. наук. пр. – Дрогобич, 2007. – № 11-12 (34-35). – С.35-38.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>